

aki

Päättäjämuistio / Kirkkohallituksen jäsenet / 16.10.2020

UUSI KIRKKOLAKI / VIRANHALTIJAN PALKAN TAKAISINPERINNÄN SUORA ULOSOTTO

Arvoisa kirkkohallituksen jäsen!

Kirkon henkilöstöjärjestöt ovat saaneet ennalta nähtäväkseen luonnokset uudesta kirkkolaista ja kirkkojärjestyksestä sekä laista kirkon työmarkkinalaitoksesta, laista kirkon eläkerahastosta ja laista kirkon viranhaltijasta. Kiitämme Kirkkohallituksen valmistelusta vastanneita viranhaltijoilta mahdollisuudesta keskustella henkilöstöä koskevasta lainsäädännöstä etukäteen.

Yhdestä asiasta kannamme erityistä huolta. Lakiesityksessä evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta esitetään (74 § 4 mom. 2. virke), että mahdollinen takaisinperintä pantaisiin täytäntöön ”verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetyllä tavalla”.

Tämä neutraalilta kuulostava lause merkitsee kuitenkin merkittävää periaatteellista ja käytännöllistä muutosta palkkasaatavien perimiseen. Sillä, että palkan takaisinperintä toteutettaisiin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaan, tarkoitetaan, että takaisinperinnän yhteydessä otettaisiin käyttöön ns. suora ulosotto eli että työnantaja voisi viedä takaisinperittävän summan ulosottoon ilman, että ulosottoon haettavalle summalle on ensin haettu vahvistus oikeudesta.

Suora ulosotto merkitsee poikkeusta yleiseen sääntelyyn, jossa saatavat peritään ensisijassa vapaaehtoisesti joko itse tai perintätoimiston kautta ja jossa viranomaistoimin toimitettu ulosotto on mahdollista vasta siinä vaiheessa, kun tuomioistuin on todennut saatavan vahvistetuksi ja antanut ulosottooperusteen. Työsopimuslaissa, kunnallisessa viranhaltijalaissa ja valtion virkamieslaissa ei ole suoran ulosoton mahdollistavaa säännöstä palkan takaisinperimiseksi, vaan kaikkien työnantajien – nykyisin myös kirkon – on vahvistettava palkkaa koskeva takaisinperintä kanteella ennen sen viemistä ulosottoon.

Vain verot ja julkiset maksut ovat sellaisia, jotka ovat suoraan ulosottokelpoisia – syy tähän on pitkälti näiden maksujen riidattomuus. Palkan takaisinperinnän yhteydessä saatava ei välttämättä kuitenkaan ole riidaton. Tämän johdosta suoran ulosoton mahdollisuus on viranhaltijan kannalta hyvin ongelmallinen.

Nykyiselläänkin työnantajalla on oikeus vähentää takaisin perittävä määrä viranhaltijalle maksettavasta palkasta (ns. kuittausoikeus). Viranhaltijalle maksetaan aina kuitenkin ulosottokaareissa määritelty suojaosuus. Tässä jo nykyisin mahdollistetussa perintätavassa on kuitenkin merkittävä ero suoraan ulosottoon nähden – siitä ei tule viranhaltijalle maksuhäiriömerkintää. Ulosottoon vieminen voi hankaloittaa viranhaltijan tilannetta merkittävästi, sillä maksuhäiriömerkinnän saanut ei voi esimerkiksi saada lainaa tai avata puhelinliittymää.

Suoran ulosoton mahdollistamista työnantajalle ei voi mielestämme pitää vastuullisena työnantajatoimintana. Siksi ehdotamme, että lakiesitystä kirkon viranhaltijasta poistetaan siten, että nykykäytäntö, jossa suoraan ulosottoa ei ole, jatkuu.

Muutos tarkoittaisi sitä, että kirkon viranhaltijasta annetun lakiesityksen 74 § 4 momentista poistetaan seuraava lause:

”Työnantajan päätös pannaan täytäntöön verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetyllä tavalla.”

aki

Vastaavasti 74 § perusteluista (meillä käytössä olleen lakiesityksen s. 147) poistetaan seuraava kappale:

Säännöstä takaisinperinnästä on tarkistettu siten, että kirkon viranomaisen päätös aiheettomasti maksetun palkan takaisinperinnästä olisi suoraan ulosottokelpoinen lisäämällä 4 momenttiin viittaussäännös verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin (706/2007). Voimassa olevan säännöksen, joka vastaa kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain säännöksiä, mukaan viranomaisen tekemää päätöstä aiheettomasti maksetun palkan takaisinperinnästä ei voida panna täytäntöön ulosottoteitse, koska laissa ei ole säädetty viranomaisen päätökselle ulosottoerustetta. Tästä seikasta johtuu, että viranomainen joutuu hallintoriita-asiana vaatimaan jo aikaisemmin päättämänsä palkan takaisin perimistä viranhaltijalta (KHO 2012:121). Tämän kaksinkertaisen käsittelyn välttämiseksi 4 momentissa säädettäisiin mainitulla tavalla.

Me allekirjoittaneet kirkon henkilöstöjärjestöt toivomme, että kirkkohallitus korjaisi lakiesitystä kirkon viranhaltijasta yllä kuvatulla tavalla. Muutos merkitsisi nykytilan jatkumista ja sitä, että kirkossa ei omaksuttaisi muulle työelämälle vierasta saatavien kohtuutonta perimistapaa.

Helsingissä 16.10.2020

Diakoniatyöntekijöiden Liitto DTL ry

Kasvatuksen ja nuorisotyön asiantuntijat KNT ry

Tiina Laine
Toiminnanjohtaja

Arja Lusa
Toiminnanjohtaja

Kirkon akateemiset –
Kyrkans akademiker AKI r.y.

Kirkon alat ry

Jussi Junni
Toiminnanjohtaja

Paula Aaltonen
Toiminnanjohtaja